

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1CdoR/13/2024
Identifikačné číslo spisu:	1120200236
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1120200236.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: E. Č., narodený X. D. XXXX, bytom v T., M. P. XX, zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom v Bratislave, Vázovova 7/A, dieťa rodičov: matka - J. R., narodená XX. Z. XXXX, bytom v T., M. P. XX, a otec: C.Á. Č., narodený XX. D. XXXX, bytom v T., M. P. XX, obaja rodičia zastúpení splnomocnenkyňou AK ZAHRADNIK & Spol., s. r. o., so sídlom v Bratislave, Námestie Mateja Korvína 1, IČO: 36 854 930, v konaní o návrhu navrhovateľa: O. D. Č., narodený XX. F. XXXX, bytom v T., R. XX, zastúpený Advokátska kancelária Šulavík s.r.o., so sídlom v Bratislave, Jamnického 3018/4, IČO: 52 878 252, na úpravu styku dieťaťa s blízkou osobou, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3P/1/2020, v súčasnosti vec vedená na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B1-3P/1/2020, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. marca 2024 sp. zn. 12CoP/16/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie na základe rozsudku, výrokom I. návrh navrhovateľa zamietol, výrokom II. matke a otcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči navrhovateľovi, výrokom III. zaviazal navrhovateľa zaplatiť matke maloletého náhradu trov konania vo výške 249,90 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku a výrokom IV. zaviazal navrhovateľa zaplatiť otcovi maloletého náhradu trov konania vo výške 249,90 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Na základe odvolania navrhovateľa Krajský súd v Trnave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie výrokom I. napadnutý výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie potvrdil a napadnutý výrok II. zmenil tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) Civilného mimosporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie bez viazanosti dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného

mimosporového poriadku) s prihladením na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné v časti úpravy styku maloletého s blízkou osobou - navrhovateľom, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v danej časti vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku), pričom v tejto časti vychádzal zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 Civilného sporového poriadku). Zároveň však odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok v napadnutej časti trov konania nie je vecne správny, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti trov konania zmenil podľa § 388 Civilného sporového poriadku).

4. Odvolací súd uviedol, že predmetom konania na súde prvej inštancie pod sp. zn. 3P/1/2020 bola úprava styku blízkej osoby s maloletým E.. Predmetom odvolacieho konania vzhľadom na uplatnené odvolacie námietky navrhovateľa bolo preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým návrh navrhovateľa na úpravu jeho styku s maloletým zamietol a zaviazal ho na náhradu trov konania matke a otcovi maloletého.

5. Odvolací súd poukázal na to, že porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie súdu. O naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) však pôjde vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania.

6. Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal odvolacou námietkou navrhovateľa, ktorý namietal, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pretože napriek jeho návrhu na prerušenie konania až do úplného rozhodnutia vo veci konania vedenom na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B1-2P/31/2020 (uloženie zákazu priblíženia starého otca k maloletému dieťaťu) súd prvej inštancie konanie neprerušil aj napriek tomu, že v danom konaní je riešená otázka, ktorá má bezprostredný význam pre rozhodnutie v predmetnej veci (sp. zn. 3P/1/2020). Vzhľadom na obsah tejto odvolacej námietky, ktorá predstavuje nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci realizáciu práv účastníka konania, odvolací súd postupom podľa § 66 a § 67 Civilného mimosporového poriadku v prvom rade posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené touto vadou (§ 365 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku).

7. Z obsahu spisu vyplynulo, že navrhovateľ dňa 30. augusta 2021 doručil súdu prvej inštancie návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 2P/31/2020 vo veci žaloby o zákaze priblíženia navrhovateľa k maloletému, v ktorom bol vyhlásený rozsudok dňa 7. júla 2021, kedy súd vyslovil zákaz priblíženia k maloletému. Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 8. septembra 2021 vyplýva, že súd prvej inštancie vzhľadom na návrh navrhovateľa na prerušenie konania oboznámil navrhovateľa ako aj prítomných účastníkov, že návrh navrhovateľa posúdil ako nedôvodný a rozhodne o ňom postupom podľa § 162 ods. 3 Civilného sporového poriadku. Hoci súd prvej inštancie konštatoval uvedený procesný postup, výrok týkajúci sa prerušenia konania v napadnutom rozhodnutí absentuje. Aj napriek uvedenému procesnému pochybeniu však odvolací súd dospel k záveru, že toto pochybenie nemalo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, na ktoré by bol odvolací súd povinný prihliadať (§ 67 Civilného mimosporového poriadku). Akýkoľvek výsledok konania, sp. zn. 2P/31/2020, by vzhľadom na jeho predmet nebol spôsobilý ovplyvniť rozhodnutie v predmetnej veci, sp. zn. 3P/1/2020, keďže v tomto konaní súd prvej inštancie návrh navrhovateľa zamietol z dôvodu, že úprava styku navrhovateľa s maloletým nie je v záujme maloletého. S poukazom na uvedené namietaná vada preto nedosiahla takú intenzitu, ktorá by mala za následok znemožnenie realizácie práv navrhovateľa na spravodlivý proces.

8. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa dostatočne zaoberal všetkými predpokladmi, ktoré musia byť splnené na úpravu styku s blízkou osobou a v napadnutom rozsudku dostatočne vyložil z akých dôvodov návrh navrhovateľa zamietol. Odvolací

súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty navrhovateľa nenachádzal dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd doplnil nasledovné:

9. Odvolací súd zdôraznil, že pojem záujem dieťaťa pritom nemožno chápať zužujúco, ale čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerance a harmónie, aby jeho vývoj a výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, a aby boli rešpektované jeho práva. Pri rozhodovaní o tom, či a za akých podmienok možno uložiť rodičom povinnosť strpieť, aby sa ich dieťa stýkalo s inou, blízkou osobou, ktorá nežije s nimi v spoločnej domácnosti, a ktorej dieťa nie je zverené do výchovy, a ktorá nemá na styk s dieťaťom právny nárok, treba zohľadňovať aj okolnosť, že ide o obmedzenie rodičovských práv a povinností rodičov (ktoré môže súd vysloviť len z dôvodov uvedených v § 38 Zákona o rodine). Právna úprava styku maloletého dieťaťa s blízkymi osobami plne rešpektuje ako prvoradé hľadisko záujem dieťaťa, akceptuje, že dieťa môže mať ku svojím starým rodičom alebo iným príbuzným silné citové väzby, keď tieto osoby mohli pomáhať pri jeho výchove už od malička a dieťa je na nich citovo naviazané a prerušenie stykov s nimi by mohlo narušiť stabilitu výchovného prostredia, jeho duševný a citový rozvoj.

10. Podľa odvolacieho súdu, súd zároveň musí vziať do úvahy okrem záujmu dieťaťa aj to, že podľa § 30 ods. 1 Zákona o rodine majú rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa rodičia, ktorí majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným presvedčením (náboženským, filozofickým). Súď musí tiež so zreteľom na vek a rozumovú vyspelosť maloletého dieťaťa uvážiť aj jeho názor. Záujem dieťaťa však pri úprave styku s blízkymi osobami nie je jediným kritériom, keď druhou podstatnou podmienkou je, že tento styk vyžadujú pomery v rodine, pričom je potrebné zohľadňovať individuálne okolnosti konkrétnej rodiny. Pokiaľ sa blízke osoby dieťaťa s rodičom, resp. rodičmi dohodnú na stretávaní s dieťaťom, nepodlieha táto dohoda schváleniu súdu. Súď je oprávnený o otázke stretávania sa dieťaťa s blízkymi osobami rozhodovať len vtedy, ak nie je možné upraviť túto problematiku dohodou. Čas, ktorý súď vymedzí blízkym osobám na stretávanie sa s dieťaťom, nemá zasahovať výlučne do času jedného z rodičov. Svojím rozhodnutím by mal súď rovnako oddeliť z času starostlivosti každého rodiča tak, aby pre žiadneho z rodičov nepredstavovalo stretávanie dieťaťa s blízkymi osobami obmedzenie jeho práv.

11. Odvolací súd mal z obsahu spisu zhodne ako súď prvej inštancie za preukázané, že maloletý mal v čase rozhodovania sedem rokov, žil v spoločnej domácnosti s obidvomi svojimi rodičmi. Navrhovateľ je starý otec maloletého zo strany otca. Okresný súď Bratislava I rozsudkom, č.k. 11P 95/2018 - 305 zo dňa 25. októbra 2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 20CoP/40/2019 - 832 zo dňa 21. augusta 2019, zamietol návrh navrhovateľa na úpravu jeho styku s maloletým. Z odôvodnenia vyplynulo, že starý otec má nepochybne vnuka veľmi rád, snažil sa mu venovať dokonca tak, aby maloletý napredoval v rámci svojho veku. Uvedené aktivity podľa názoru rodičov, ktorý v tomto prípade musí rešpektovať nielen súď, ale aj starý otec, začal starý otec uplatňovať voči vnukovi násilne, pričom si neodoprie kritiku voči ostatným členom domácnosti, ktorí sa rovnako na výchove maloletého podieľajú. Rodičia odopreli kontakt starému otcovi s maloletým vnukom z dôvodov, ktoré mu riadne oznámili a snažili sa s ním tento problém spočiatku vyriešiť (aj prostredníctvom psychológa). Starý otec nechce počuť, že by niečo vo vzťahu k vnukovi robil tak, že je to nesúladne s predstavou rodičov maloletého, aktivity starého otca realizujúce s vnukom boli násilné, dokonca až nevyhovujúce potrebám dieťaťa, ako aj rodičov. Pokiaľ však zo strany starého otca nedôjde k uvedomeniu si situácie, t.j. že prioritne dieťa vychovávajú jeho rodičia a nie starý otec, ktorý má za to, že robí všetko najlepšie, pričom požiadavky rodičov je potrebné zo strany starého otca rešpektovať, aj keď s nimi nesúhlasí (za situácie, že rodičia maloletému poskytujú zodpovednú starostlivosť, čo nepoprel ani starý otec), tak nemôže dôjsť v rámci tohto stavu k náprave. Je nemysliteľné, aby súď prvej inštancie, resp. odvolací súď upravoval styk starého otca s maloletým vnukom za situácie, že rodičia majú za to, že starý otec zasahuje nevhodným spôsobom do výchovy ich maloletého syna, nerešpektuje ich pravidlá, podceňuje ich ako rodičov, vyvoláva konfliktné situácie, násilným spôsobom preferuje edukáciu pred hrou, a súčasne pred maloletým ponizuje iných členov domácnosti (starú mamu). Samotný pozitívny vzťah

medzi starým otcom a vnukom nie je dôvodom na nariadenie úpravy styku medzi nimi. Z listu riaditeľky Materskej školy Kuzmányho 9, Bratislava zo dňa 12. septembra 2019, adresovaného rodičom maloletého vyplynulo, že správanie starého otca (navrhovateľa) podľa riaditeľky materskej školy hraničí s obťažovaním, často telefonoval do škôlky, domáhal sa osobného stretnutia, postával pri plote, snažil sa vzhliadnuť maloletého a získať informácie o maloletom napriek informácii poskytnutej mu riaditeľkou, že rodičia, zákonní zástupcovia maloletého, požiadali materskú školu, aby navrhovateľovi informácie o maloletom dieťaťi neposkytovala.

12. Odvolací súd preskúmal správnosť napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 66 Civilného mimosporového poriadku. Odvolací súd sa stotožnil s vyhodnotením skutočného stavu a prijatého právneho záveru súdom prvej inštancie v kontexte posúdenia záujmu maloletého a rodinných pomerov a nedôvodnosti úpravy styku maloletého s navrhovateľom. Ako prvoradý súd prvej inštancie posudzoval záujem maloletého na súdnom rozhodnutí, ktorým bol návrh navrhovateľa. Z ustáleného skutočného stavu zisteného dokazovaním súdom prvej inštancie, ktorého zmena nebola preukázaná ani v odvolacom konaní, vyplýva, že maloletý k navrhovateľovi síce má naďalej vzťahové väzby, avšak navrhovateľ násilne zasahoval a naďalej zasahuje do výchovy maloletého rodičom, pričom naďalej neakceptuje nevhodnosť týchto zásahov, opakovane nerešpektujúc názor rodičov. Preto sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že pre úpravu styku navrhovateľa s maloletým súdnym rozhodnutím nebola splnená uvedená podmienka, ktorou je preukázanie záujmu maloletého na takomto súdnom rozhodnutí.

13. Odvolací súd dal do pozornosti, že ani v zákonom predpokladaných prípadoch úpravy styku blízkych osôb (v predmetnom konaní navrhovateľ) s maloletým dieťaťom nemajú tieto osoby na rozdiel od rodiča právny nárok na súdnu úpravu styku s maloletým dieťaťom. Tak v zmysle § 25 ods. 5 Zákona o rodine ako aj v zmysle § 36 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže upraviť styk blízkej osoby s maloletým dieťaťom, ale nie z dôvodu, že by blízka osoba mala na to právny nárok, a že by to bolo v jej záujme, ale výlučne len z dôvodu, že by takáto úprava styku bola v záujme maloletého dieťaťa a vyžadovali by to pomery v rodine, pričom záujem maloletého dieťaťa by prevýšil rodičovské práva rodičov. Uvedené v tomto konaní pred súdom prvej inštancie preukázané nebolo. V danom prípade odvolací súd z tohto dôvodu nemohol ustáliť záujem maloletého na kontakte s navrhovateľom v akejkoľvek navrhovanej podobe.

14. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie vyššie opísané konanie navrhovateľa vo vzťahu k maloletému a jeho rodičom a ďalším blízkym považoval za takú podstatnú skutkovú okolnosť, ktorá nezakladá relevantný dôvod v záujme maloletého na úpravu styku s navrhovateľom rozhodnutím súdu. Záujem maloletého v zmysle Čl. 5 Zákona o rodine nebude ohrozený tým, že styk navrhovateľa s maloletým nebude upravený súdnym rozhodnutím, pretože pred súdom prvej inštancie nebolo preukázané, že by maloletý navrhovateľa postrádal, resp. že by neprítomnosť navrhovateľa mala na celkový vývoj maloletého negatívny dopad.

15. Výchova a starostlivosť o maloletého je zo strany oboch rodičov riadne zabezpečená, maloletý prosperuje, má svoje záujmy, k príslušníkom svojej najbližšej rodiny má blízke citové a usporiadané vzťahy, navštevuje predškolské zariadenie (tieto skutočnosti navrhovateľ nespochybňoval). K odvolacej námietke navrhovateľa, že rodičia mu od r. 2017 bezdôvodne odopierajú kontakt s maloletým, pričom od septembra 2019 mu nie je vôbec umožnené sa s maloletým stretnúť, odvolací súd uvádza, že toto tvrdenie navrhovateľa nie je pravdivé. Obsahom spisu bolo preukázané, že rodičia dôvody odopretia kontaktu navrhovateľovi riadne oznámili, snažili sa s ním tento problém spočiatku vyriešiť (aj prostredníctvom psychológa), avšak vzhľadom na pokračujúce neakceptovateľné správanie navrhovateľa vo vzťahu k maloletému a jeho rodičom, vedúce až k nariadeniu neodkladného opatrenia (zákaz navrhovateľovi priblížiť sa k maloletému na vzdialenosť menšiu ako 200 m) a trestnému konaniu vedenému na Mestskom súde Bratislava I pod sp. zn. 6T/15/2022, bolo dôvodným rozhodnutie rodičov vzájomné vzťahy neobnoviť. Z obsahu spisu, ako aj jednotlivých podaní navrhovateľa odvolaciemu súdu vyplýva, že navrhovateľ svoje správanie vôbec nezmenil, naďalej nerešpektuje požiadavky rodičov, odmieta pripustiť, že by niečo vo vzťahu k maloletému robil v rozpore s vyjadreným názorom rodičov

maloletého, resp. že jeho aktivity o trávení voľného času boli pre maloletého nevyhovujúce, až násilné.

16. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku vznesenú zo strany navrhovateľa, že nebol realizovaný výsluch maloletého, odvolací súd konštatuje, že v tomto prípade nebolo potrebné realizovať výsluch maloletého, nakoľko jeho záujmy v tomto prípade obhajujú tak rodičia maloletého, ako aj procesný opatrovník a odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nezistil nedostatky v starostlivosti o maloletého. Zistenie názoru maloletého je nadbytočné, pretože súd prvej inštancie, ani odvolací súd nepochybuje o tom, že medzi navrhovateľom a maloletým existuje vzájomný vzťah, avšak nie je dôvodom na úpravu styku navrhovateľa s maloletým vzhľadom na úplne rozdielne, dokonca rozporné názory rodičov a navrhovateľa na spôsob výchovy maloletého, pričom navrhovateľ názor rodičov neakceptuje.

17. Ďalšie argumenty navrhovateľa odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné.

18. Proti predmetnému rozsudku dovolanie podal navrhovateľ - starý otec maloletého dieťaťa. Dovolanie podal z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku.

18.1. Rozhodnutie o odvolaní dovolateľ považuje za nezákonné, nesprávne a trpiace vadami zmätočnosti. Považuje ho za prísne formalistické bez zohľadnenia osoby navrhovateľa a bez prihliadnutia a vypočutia záujmu maloletého dieťaťa, o ktorého záujem sa v konaní jedná.

18.2. Súd prvej inštancie bez riadneho vykonania dokazovania a vykonaní navrhnutých dôkazov uzavrel, že nedošlo k zmene pomerov, a teda návrh zamietol a to aj napriek tomu, že navrhovateľ vo svojich podaniach uvádzal zmenu pomerov, pričom súd prvej inštancie túto nepreveril, pretože nevykonával výsluch navrhnutých svedkov, ktorí mali možnosť túto zmenu pomerov potvrdiť a maloletého nevypočul v rozpore s jeho právom dieťaťa byť vypočutý v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa.

18.3. Navrhovateľ poukazuje na to, že napadnutý rozsudok je svojvoľný, je vnútorne nekonzistentný a súd sa nezaoberal všetkými predloženými dôkazmi napriek predloženiu - navrhnutiu množstva dôkazov sa súd upriamil na čiastkové vykonanie navrhnutých dôkazov. Súd neprihliadol na návrhy dovolateľa a ani o prerušení nerozhodol iba návrh navrhovateľa vo veci samej zamietol. Podľa názoru navrhovateľa bolo zásadným pochybením, že pred rozhodnutím súd nezistil názor maloletého dieťaťa, ktorý mal v danom čase už viac ako 7 rokov. Rovnako mal vypočuť navrhovaného svedka T.. E. Č. - riaditeľku materskej školy, ktorú maloletý navštevoval.

18.4. Nesprávny procesný postup podľa dovolateľa spočíval aj v tom, že súdy nevykonali ani najpodstatnejšie dôkazy, ktorými navrhovateľ poukazoval na povinnosť skúmania záujmu maloletého dieťaťa. Súdy neskúmali ani to, že prítomnosť dovolateľa v živote maloletého nepredstavuje pre maloletého nijaké riziko, práve naopak by táto prítomnosť bola pre maloletého veľkým prínosom. Podľa názoru dovolateľa z obsahu návrhu a podaní nepochybne vyplýva zmena pomerov oproti obdobiu podania pôvodného návrhu na úpravu práv a povinností. Súd prvej inštancie nevykonával dôkaz relevantný vo veci a to napriek tomu, že išlo o relevantného a nestranného svedka, ktorý by mohol objasniť najlepší záujem maloletého, nakoľko súd maloletého nevypočul. Opakovane uvádzal, že pri návrhu na úpravu styku s maloletým dieťaťom, by súd mal vždy posudzovať najlepší záujem maloletého dieťaťa.

18.5. K porušeniu práva na spravodlivý proces došlo aj tým, že súd prvej inštancie nerozhodol o návrhu na prerušenie konania do právoplatného skončenia veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I sp. zn. 2P/31/2020, pričom podľa názoru dovolateľa išlo o vážnu procesnú vadu. Odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočnenie starému otcovi patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na zákonný a spravodlivý proces, pretože napriek návrhu starého otca na prerušenie konania až do právoplatného ukončenia trestného konania na Mestskom súde Bratislava I sp.zn. 6T/15/2022 o tomto návrhu nerozhodol. Súdy zásadne pochybili, keď podanie návrhu posudzovali len podľa formálneho nepreukázania zmien pomerov a neskúmali skutkový stav a materiálne hľadisko. K zmene pomerov navrhovateľ navrhol vypočuť svedkov a vykonať dokazovanie a to výsluchom svedkýň T.. E. Č. a U. E. a znaleckým dokazovaním znalcom z odvetvia psychológie. Navrhovateľ dokonca navrhoval vypočutie maloletého - zisťovaním názoru vypočutím nestranným znalcom - psychológom z odboru detská psychológia s vydaním znaleckého posudku. Súd prvej inštancie aj napriek tomu, že aj verejný ochranca práv jednoznačne uviedol, že právo maloletého na osobitnú ochranu podľa článku 41 ods. 1 Ústavy SR nedostatočným zisťovaním jeho názoru orgánom

verejnej moci bolo porušené a v danom prípade došlo tiež k porušeniu práv starého otca na zákonný a spravodlivý proces, toto porušenie nezhojil a maloletého nevypočul a riadne nezistil jeho názor a záujem.

18.6. Dovolateľ je presvedčený, že v predmetnej veci kolízny opatrovník zastupoval maloletého proti jeho záujmom v súdnom konaní. Dovolateľ v dovolaní poukázal aj na článok 12 Dohovoru o právach dieťaťa. Pričom konanie súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu je v priamom rozpore s ustanoveniami Dohovoru o právach dieťaťa. Poukázal aj na judikatúru EŠLP v týchto veciach. Dovolateľ v dovolaní opísal svoje vzťahy s maloletým a rodičmi maloletého dieťaťa. Dovolateľ poukázal na to, že pokiaľ súdy nevypočutie maloletého zdôvodnili nízkym vekom maloletého, zdôraznil, že v čase rozhodovania Okresného súdu Bratislava II. vo veci 11P/95/2018 mal maloletý 4 roky a čo je podstatné v čase rozhodovania Okresného súdu Bratislava I dňa 8. septembra 2021 mal už viac ako 7 rokov a v čase rozhodovania odvolacieho súdu mal takmer 10 rokov. Tu práve je preukázaná zmena pomerov, na ktorú poukazoval dovolateľ, že maloletý E. v čase nového súdneho konania bol schopný a dostatočne rozumovo vyspelý na to, aby bol v konaní vypočutý ohľadne jeho najlepšieho záujmu. Jeho nevypočutím bolo porušené právo dieťaťa byť vypočuté.

18.7. Navrhovateľ namieta, že opakovane uvádzaným a nesprávnym procesným postupom súd porušil jeho základné práva garantované Ústavou Slovenskej republiky, keď v návrhu na prerušenie konania nerozhodol vôbec, čím znížil navrhovateľovi možnosť preukázať zmenu pomerov aj v nadväznosti na nevykonanie ním navrhnutých dôkazov. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má dať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Krajský súd sa s rozsudkom súdu prvej inštancie stotožnil a opomenul svoju povinnosť odstrániť nedostatky rozsudku súdu prvej inštancie a preto rovnakou nezákonnosťou trpí aj napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

18.8. Dovolateľ zhrnul, že postupom Okresného súdu Bratislava I a následne Krajského súdu v Trnave v tomto podaní popísaným nesprávnym procesným postupom súdy znemožnili strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces ako aj k iným v tomto dovolaní namietaným vadám a pochybeniam.

18.9. Na základe uvedeného navrhovateľ navrhol zrušiť rozsudok krajského súdu ako aj súdu prvej inštancie, alternatívne navrhol zrušiť len rozsudok krajského súdu, resp. zmeniť rozsudok krajského súdu tak, že návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania.

19. K dovolaniu písomne podali vyjadrenie rodičia maloletého dieťaťa. Poukázali na to, že dovolateľ v dovolaní nijako nešpecifikuje v rámci dovolania právnu otázku, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe a preto tento dovolací dôvod neobstoí. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedli a poukázali na bod 59. napadnutého rozhodnutia. Dovolateľ opomína, že o úprave styku navrhovateľa s maloletým bolo ostatný raz rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Bratislava II zo dňa 25. októbra 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21. augusta 2019 a ktorým bol návrh navrhovateľa zamietnutý, týmto rozhodnutím už bolo raz právoplatne rozhodnuté vo veci návrhu starého otca na úpravu styku s maloletým dieťaťom. Právna otázka týkajúca sa práva styku blízkej osoby s maloletým už bola teda právoplatne vyriešená a Krajský súd v Trnave sa neodklonil od rozhodovacej praxe súdov, v tomto smere naopak stotožnil sa s výkladom právnych predpisov upravujúcich právo styku blízkej osoby s maloletým. Poukázali na to, že dovolateľ nerešpektuje rodičov maloletého. Prítom poukázali aj na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 11CoP/67/2023 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 12P/31/2020 zo dňa 7. júla 2021, ktoré viedli k uloženiu zákazu, aby sa dovolateľ nepribližoval k maloletému dieťaťu na vzdialenosť menšiu ako 200 metrov. Žiadali dovolanie zamietnuť.

20. Kolízny opatrovník sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Odôvodnenie rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledujúcich bodoch.

21.1. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých riadia ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku (zákona č. 161/2015 Z.z., ďalej len „CMP“). Ustanovenie § 76 CMP vymedzuje prípady, v ktorých (v poľsobnosti tohto zákona) dovolanie prípustné nie je; neupravuje teda, kedy (v poľsobnosti tohto zákona) je dovolanie prípustné. Vzhľadom na to, že v danom prípade nejde o vec, na ktorú by sa vzťahovalo ustanovenie § 76 CMP, bolo potrebné aplikovať § 2 CMP, v zmysle ktorého ods. 1 sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Prípustnosť dovolania starého otca bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

21.2. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

21.3. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domáť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

21.4. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

21.5. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

21.6. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmatečnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

21.7. Dovolací súd je dovolacími dovedmi viazaný (§ 440 CSP).

21.8. Dovolateľ v podanom dovolaní uplatnil 2 dovolacie dôvody a to podľa 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

22. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací doved sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

22.1. Dovolateľ uplatnil dovolací doved v zmysle § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné pra

va v takej miere, z' e dos'lo k porus'eniu pra'va na spravodlivy' proces.

22.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

22.3. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

22.4. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

22.5. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

23. Dovolateľ vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že pokiaľ podal procesný návrh na prerušenie konania v uvedenej veci do právoplatného skončenia veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I sp.zn. 12P/31/2020, o tomto návrhu nebolo rozhodnuté a odvolací súdospel k záveru, že toto pochybenie nemalo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Ďalej namietal, že v konaní nebol vypočutý maloletý E., nebol ani zisťovaný jeho najlepší záujem, neboli vyslúchnutí navrhnutí svedkovia a to svedkyňa E. Č. a U. E., taktiež nerozhodol o návrhu na prerušenie konania do právoplatného ukončenia trestného konania na Mestskom súde Bratislava I sp.zn. 6T/15/2022. V rámci tohto dovolacieho dôvodu namietal aj to, že súd nezistil skutočný stav veci, t.j. zmenu pomerov oproti predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu súdu o zamietnutí návrhu na úpravu starého otca s maloletým dieťaťom.

23.1. K námietke nerozhodnutia o prerušení konania dovolací súd uvádza, že túto odvolací súd posudzoval v bode 35. až 38. napadnutého rozsudku (tu pozri body 5. až 7.). Odvolací súd konštatoval, že síce došlo k pochybeniu, keď o tomto návrhu nebolo procesne rozhodnuté, na druhej strane však podrobne zdôvodnil, prečo toto pochybenie nemá za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, na ktoré

by bol odvolací súd povinný prihliadať (§ 67 CMP). A čo je podstatné uviedol, že akýkoľvek výsledok konania, sp. zn. 2P/31/2020, by vzhľadom na jeho predmet nebol spôsobilý ovplyvniť rozhodnutie v predmetnej veci, sp. zn. 3P/1/2020, keďže v tomto konaní súd prvej inštancie návrh navrhovateľa zamietol z dôvodu, že úprava styku navrhovateľa s maloletým nie je v záujme maloletého. S poukazom na uvedené namietaná vada preto nedosiahla takú intenzitu, ktorá by mala za následok znemožnenie realizácie práv navrhovateľa na spravodlivý proces (tu pozri bod 7). Tento názor rovnako zdieľa aj dovolací súd a nepovažuje túto vadu konania vzhľadom na uvedené dôvody za vadu, ktorá by mala za následok porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľa v zmysle § 420 písm. f) CSP. Aj podľa dovolacieho súdu nie každá procesná vada v konaní súdov musí znamenať porušenie práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti dovolací súd primerane a podporne poukazuje na nález ústavného súdu z 30. júla 2014, sp. zn. II. ÚS 244/2012, podľa ktorého „...je povinnosťou všeobecných súdov formálne (t.j. zákonom predpokladanou formou - porov. § 167 ods. 1 OSP) rozhodnúť o uplatnených návrhoch a žiadostiach účastníkov, či už pozitívne, alebo negatívne, preto zastáva názor, že postup krajského súdu, ktorý o návrhu na prerušenie konania (formálne) nerozhodol, nebol zákonný. Ústavný súd však pripomína, že nie každé pochybenie všeobecného súdu, ktoré možno kvalifikovať ako porušenie zákonnosti, možno považovať zároveň ako porušenie ústavy, resp. ústavnosti. ... Samotné nerozhodnutie o návrhu na prerušenie konania však bez ďalšieho neznamená, že konečné rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkami vyvoditeľnými z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.“ Z uvedeného vyplýva, že dovolací súd v uvedenej vade procesného postupu v odvolacom konaní nevzhládol také závažné pochybenie, ktorého následkom je porušenie práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces. V tejto súvislosti nemožno opomenúť ani to, že uznesenie o prerušení konania je rozhodnutím procesnej povahy, teda nejde o rozhodnutie vo veci samej. Aj z toho dôvodu takéto rozhodnutie spravidla ani nie je spôsobilé zasiahnuť do ústavou zaručených základných práv a slobôd (napr. II. ÚS 67/2017).

23.2. Pokiaľ ide o námietku návrhu na prerušenie konania, resp. nerozhodnutie o návrhu dovolateľa na prerušenie konania do právoplatného skončenia trestného konania (na Mestskom súde Bratislava I sp. zn. 6T/15/2022) dovolací súd poukazuje na to, že takýto návrh z obsahu spisu nevyplyval, preto o ňom odvolací súd ani nemohol rozhodnúť. Táto námietka je teda neopodstatnená.

23.3. Pokiaľ ide o ďalšie dovolacie námietky a to nevypočutie maloletého dieťaťa E. v konaní, zdôvodnenie nevypočutia maloletého E. sa nachádza v bode 57. rozsudku dovolacieho súdu podľa ktorého „Pokiaľ ide o odvolaciu námietku vznesenú zo strany navrhovateľa, že nebol realizovaný výsluch maloletého, odvolací súd konštatuje, že v tomto prípade nebolo potrebné realizovať výsluch maloletého, nakoľko jeho záujmy v tomto prípade obhajujú tak rodičia maloletého, ako aj procesný opatrovník a odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nezistil nedostatky v starostlivosti o maloletého. Zistenie názoru maloletého je nadbytočné, pretože súd prvej inštancie, ani odvolací súd nepochybuje o tom, že medzi navrhovateľom a maloletým existuje vzájomný vzťah, avšak nie je dôvodom na úpravu styku navrhovateľa s maloletým vzhľadom na úplne rozdielne, dokonca rozporné názory rodičov a navrhovateľa na spôsob výchovy maloletého, pričom navrhovateľ názor rodičov neakceptuje.“

23.4. Aj nevykonanie navrhnutého ďalšieho dokazovania, vyplýva z bodu 5. rozsudku súdu prvej inštancie, a to výsluchom svedkýň T., E. Č. a U. E. a znaleckým dokazovaním znalcom z odvetvia psychológie. Tieto už podľa súdu prvej inštancie boli nadbytočné a nehospodárne z dôvodu zisteného skutočného stavu z vykonaných dôkazov vo veci v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie.

23.5. Dovolací súd pri posúdení prípustnosti dovolania starého otca prioritne vychádzal zo skutočnosti, že ide o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloletého. Podľa čl. 4 veta prvá a druhá CMP súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

23.6. Aj v Zákone o rodine sa od 1. januára 2016 (pozri zákon č. 175/2015 Z.z.) rozšírili základné zásady rodinného práva a okrem iného ustanovili kritériá najlepšieho záujmu dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Napriek tomu, že čl. 5 Zákona o rodine príkladne uvádza kritériá, ktoré sa zohľadňujú pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa a že na záujem dieťaťa odkazuje niekoľko ustanovení normatívnej časti Zákona o rodine (napr. § 23, § 24, § 44, § 54, § 59), ako i ustanovenia osobitných predpisov (napr. zákon č. 305/2005 Z.z. o

sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, nový zákon č. 176/2015 Z.z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a pod.), tento pojem nebol doposiaľ definovaný a neboli stanovené ani jeho určujúce kritériá. Najlepší záujem dieťaťa je však zároveň pojmom pružným a adaptabilným. Treba ho prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa alebo detí, zohľadniť pritom ich osobný kontext, situáciu a potreby. Pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posúdiť najlepší záujem dieťaťa a určiť ho vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa.

23.7. Podľa dovolacieho súdu je namieste poukázať aj na to, že čl. 3 odsek 1 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej aj „Dohovor“) zaručuje dieťaťu právo na posúdenie jeho najlepších záujmov a ich prvoradé zohľadnenie pri akýchkoľvek krokoch alebo rozhodnutiach, ktoré sa ho týkajú, tak vo verejnej, ako aj v súkromnej sfére. Toto právo vyjadruje jednu zo základných hodnôt Dohovoru. Výbor pre práva dieťaťa (ďalej len „Výbor“) označil článok 3 ods. 1 za jednu zo štyroch základných zásad Dohovoru pre interpretáciu vykonávania všetkých práv dieťaťa a aplikuje ju ako dynamickú koncepciu, ktorá si vyžaduje posúdenie primerané konkrétnemu kontextu.

23.8. Dovolateľ pri porušení práva na spravodlivý proces prioritne namietal, že súdy pochybili, keď maloletého E. nevypočuli.

23.9. Podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

24. Podľa čl. 5 ZoR, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a/ úroveň starostlivosti o dieťa,

b/ bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,

c/ ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,

d/ okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,

e/ ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,

f/ podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,

g/ názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,

h/ podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,

i/ využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

24.1. V zmysle vyššie citovaných ustanovení právnych predpisov sa dieťaťu poskytuje možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu (viď uznesenie najvyššieho súdu z 22. júna 2016, sp. zn. 5Cdo/492/2015). Treba ale zdôrazniť, že nie je možné, aby všeobecné súdy stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzali a aby založili svoje rozhodnutia iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok ESLP vo veci C. proti Fínsku zo dňa 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57. - 59.). Súčasne môže nastať aj situácia, kedy súd po starostlivom zvážení okolností konkrétneho prípadu dospeje k záveru, že osobné vypočutie dieťaťa nie je vhodné a nepôjde o porušenie Dohovoru (rozsudok veľkého senátu vo veci Sahin proti Nemecku ESLP z 8. júla 2003 č. 30943/96, § 74 - 77).

24.2. Dieťa má právo byť informované o prebiehajúcom konaní a jeho dôsledkoch, pričom zákon zdôrazňuje, že sa tak má stať v rozsahu a spôsobom, ktorý bude zodpovedať jeho veku, ale aj psychickej vyzretosti. Je výlučne na zvážení konajúceho súdu, v akom rozsahu a akým spôsobom zabezpečí dieťaťu jeho právo vyplývajúce mu z ustanovenia § 116 CMP tak, aby to zodpovedalo najlepšiemu záujmu dieťaťa. Nie je nevyhnutné, aby súd dieťa detailne oboznamoval so všetkými aspektmi súdnej veci, ktorá sa ho týka, ale má mu vec objasniť do takej miery, aby to bolo pre dieťa

postačujúce na sformulovanie vlastného názoru. Súd musí vždy s ohľadom na okolnosti prípadu dbať predovšetkým na to, aby jeho postupom pri zisťovaní názoru dieťaťa nedošlo k zbytočnému stretu a psychickej záťaži dieťaťa, osobitne to platí u detí predškolského veku.

24.3. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že vzhľadom na to, že ide o mimosporové konanie, účelnosť vykonávaného dokazovania je potrebné posudzovať s ohľadom na záujem maloletých, ktorý sa sleduje mimosporovým konaním a na potrebu rýchleho a spravodlivého rozhodnutia. Ne/vykonanie výsluchu maloletého je vecou rozhodnutia odvolacieho súdu.

24.4. Pokiaľ ide o tvrdenia dovolateľa, že samotným nevypočutím maloletého odvolacím súdom došlo k porušeniu „jeho“ práv, je potrebné zdôrazniť, že z čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa, ako ani zo ZoR, či CMP, nevyplyvajú v tomto smere pre dovolateľa žiadne práva, ide výlučne o práva dieťaťa, a preto aj prípadne porušenie citovaných ustanovení, či dohovoru), mu nemôže zakladať žiadnu ujmu, teda ani vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

24.5. Posúdiť najlepší záujem dieťaťa v každom jednotlivom prípade je primárne úlohou vnútroštátnych orgánov, ktoré majú výhodu priameho kontaktu s dotknutými osobami. Preto majú určitú mieru voľnej úvahy, avšak Európsky súd pre ľudské práva preskúmava podľa dohovoru rozhodnutia, ktoré tieto orgány prijali pri výkone svojej právomoci. Článok 8 obsahuje aj procesné záväzky a vnútroštátny rozhodovací proces musí byť spravodlivý a umožniť všetkým zúčastneným sa k veci plne vyjadriť. Súdby musia dôkladne preskúmať celú rodinnú situáciu (faktory skutkové, citové, psychologické, materiálne, či zdravotné) a urobiť vyvážené a rozumné posúdenie dotknutých záujmov a pritom mať neustále na pamäti nájsť najlepší riešenie pre maloleté dieťa. V právnej teórii neexistuje definícia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa pre rozmanitosť života, prax ale ukazuje množstvo dôvodov, ktoré treba súdmi vyhodnotiť, aby bolo správne rozhodnuté v konečnom dôsledku o tom, čo je v najlepšom záujme dieťaťa.

24.6. Podľa jedného zo základných princípov mimosporového procesu vyjadreného v čl. 4 Civilného mimosporového poriadku, ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho „najlepšom záujme“. Inými slovami, objektívnym explicitne stanoveným zákonným kritériom pre rozhodnutie vo veci maloletého je „záujem maloletého dieťaťa“, čo korešponduje s podstatou a účelom základného práva maloletého dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť a tomuto právu zodpovedajúcemu základnému právu obidvoch rodičov na starostlivosť a výchovu o svoje dieťa. Obsah týchto práv je homogenizovaný nielen v práve, ale súčasne aj v povinnosti na sústavnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj dieťaťa v zmysle ustanovenia § 28 ods. 1 písm. a) zákona o rodine. Pokiaľ teda ide o záujem maloletého dieťaťa, súd musí vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale s ohľadom na in concreto okolnosti, čo v danej veci napokon súdy zdôvodnili, s poukazom aj na bod 15. a 16. rozhodnutia súdu prvej inštancie, že pomery v rodine v smere konsolidácie rodinných pomerov sa od času posledného rozhodnutia (rozsudok KS v Bratislave - 20CoP/40/2019 zo dňa 21. augusta 2019), nezmenili, práve naopak neodkladným opatrením bolo uložené starému otcovi maloletého, aby sa nepribližoval k maloletému dieťaťu na vzdialenosť menšiu ako 200 metrov.

24.7. Pokiaľ dovolateľ namietal nevykonanie ďalších dôkazov, dovolací súd uvádza, že „pánom“ dokazovania je v súdnom konaní súd, on rozhoduje, ktoré dôkazy a v akom rozsahu vykonané budú a zisťuje skutkový/skutočný stav veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc súdu posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné, a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/2003.) Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08). Možno v tejto súvislosti pripomenúť, že aj keď má strana sporu (účastník konania) procesné oprávnenie navrhovať dôkazy, súd nemusí vykonať každý ňou navrhnutý dôkaz. Súd však v rozhodnutí musí vysvetliť, prečo ho nevykonáva. Súd môže nevyhovieť návrhu strany na vykonanie dokazovania len z dôvodu, že navrhnutý dôkaz po a) sa týka skutočnosti, ktorá je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania, b) nie je spôsobilý overiť alebo vyvrátiť tvrdenú skutočnosť a po c) je vzhľadom na nepochybné výsledky dokazovania vykonaného inými dôkazmi nadbytočný. Pokiaľ tieto dôvody nie sú dané, súd nevyhovením

návrhu na vykonanie dokazovania koná spôsobom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/205/2019). V posudzovanom prípade súdy nižších stupňov uvedenú požiadavku splnili. Súd prvej inštancie (bod 5. jeho rozhodnutia) zrozumiteľným spôsobom vysvetlil, prečo ďalšie návrhy na vykonanie ďalšieho dokazovania zamietol, a to z dôvodu nadbytočnosti a nehospodárnosti, ktoré prevzal aj súd odvolací s poukazom na rozhodovanie pri aplikácii § 387 ods. 1 a 2 CSP. Preto ani v tejto dovolacej námietke nemožno vzhliadať vadu zakladajúcu dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

25. K dovolacej námietke starého otca, že súdy nižších inštancií nevykonali výsluch maloletého (nezisťovali jeho názor) dovolací súd uvádza, že súdy nižších inštancií dospeli k právnomu záveru, že predmetný výsluch nebolo potrebné realizovať z dôvodu nadbytočnosti, nakoľko záujmy maloletého v tomto prípade obhajujú rodičia maloletého, tak kolízny opatrovník. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a vykonaného dokazovania vyplýva, že starý otec aktivity podľa názoru rodičov, ktorý v tomto prípade musí rešpektovať nielen súd, ale aj starý otec, začal starý otec uplatňovať voči vnukovi násilne, pričom si neodoprie kritiku voči ostatným členom domácnosti, ktorí sa rovnako na výchove maloletého podieľajú. Rodičia odopreli kontakt starému otcovi s maloletým vnukom z dôvodov, ktoré mu riadne oznámili a snažili sa s ním tento problém spočiatku vyriešiť (aj prostredníctvom psychológa). Starý otec nechce počuť, že by niečo vo vzťahu k vnukovi robil tak, že je to nesúladne s predstavou rodičov maloletého, aktivity starého otca realizujúce s vnukom boli násilné, dokonca až nevyhovujúce potrebám dieťaťa, ako aj rodičov. Poukázal na úplne rozdielne, dokonca rozporné názory rodičov a navrhovateľa na spôsob výchovy maloletého, pričom v bode 50. odvolací súd dôvodil aj rozhodujúcu úlohu rodičov vo výchove dieťaťa, ktorí majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným presvedčením (náboženským, filozofickým), pričom poukázal, že záujem dieťaťa pri úprave s blízkymi osobami nie je jediným kritériom, keď zároveň druhým kritériom je, že tento styk vyžadujú pomery v rodine. Ďalej dôvodil, že je nemysliteľné, aby odvolací súd upravoval styk starého otca, keď tento zasahuje nevhodným spôsobom do výchovy ich maloletého syna, nerešpektuje ich pravidlá, podceňuje ich ako rodičov, vyvoláva konfliktné situácie.

25.1. V danom prípade sa javí dovolaciemu súdu správny záver, o nadbytočnosti výsluchu maloletého, vzhľadom na zistený skutkový stav veci (pozri bod 52. až 57. rozsudku odvolacieho súdu) práve s ohľadom na vykonané dokazovanie. V bode 53. odôvodnenia odvolací súd napokon aj konštatoval, „že odvolací súd dal do pozornosti, že ani v zákonom predpokladaných prípadoch úpravy styku blízkych osôb (v predmetnom konaní navrhovateľ) s maloletým dieťaťom nemajú tieto osoby na rozdiel od rodiča právny nárok na súdnu úpravu styku s maloletým dieťaťom. Tak v zmysle § 25 ods. 5 Zákona o rodine ako aj v zmysle § 36 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže upraviť styk blízkej osoby s maloletým dieťaťom, ale nie z dôvodu, že by blízka osoba mala na to právny nárok, a že by to bolo v jej záujme, ale výlučne len z dôvodu, že by takáto úprava styku bola v záujme maloletého dieťaťa a vyžadovali by to pomery v rodine, pričom záujem maloletého dieťaťa by prevýšil rodičovské práva rodičov. Uvedené v tomto konaní pred súdom prvej inštancie preukázané nebolo. V danom prípade odvolací súd z tohto dôvodu nemohol ustáliť záujem maloletého na kontakte s navrhovateľom v akejkoľvek navrhovanej podobe“. Pokiaľ v tomto smere poukazuje dovolateľ aj na to, že porušenie práva maloletého dieťaťa byť v konaní vypočuté, konštatoval v liste zo dňa 8.októbra 2019 aj verejný ochranca práv, je nutné konštatovať, že tento nesúvisel s prebiehajúcim konaním, ktoré začalo na súde prvej inštancie dňa 30. decembra 2019. Dovolací súd pritom tiež konštatuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (442 CSP).

25.2. Je potrebné uviesť, že dovolací súd nie je súdom skutkovým, teda nemôže vecne prehodnocovať vyhodnotenie dôkazov súdmi nižšej inštancie a prijímať odlišné skutkové závery. Môže len na základe dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP preskúmať, či sa súdy nižšej inštancie nedopustili takého nesprávneho procesného postupu, ktorým by znemožnili strane, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Arbitrárnosť, nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, ako aj vyhodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý je v zjavnom rozpore so zásadami ustanovenými v § 191 CSP alebo ktorý odporuje základným princípom logiky, môžu za určitých okolností predstavovať takýto nesprávny procesný postup, vedúci až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25.3. I keď dovolateľ v ďalšom namieta nesprávne právne posúdenie zmeny pomerov, z obsahu

dovolania možno vyvodiť, že v skutočnosti dovolaním napáda nesprávne zistený skutkový stav v otázke zmeny pomerov. Ako už dovolací súd uviedol, v rámci dovolacieho konania nemôže formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP a contrario). Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom prípade nezistil.

25.4. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficit v rámci zisťovania skutočného stavu veci, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov a tvrdení v súlade s princípmi, na ktorých spočíva CMP (čl. 10 CMP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti. Odvolací súd vykonal odvolací prieskum v celej šírke a v napadnutom rozhodnutí z hľadiska podaného odvolania starého otca preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle zásad vyplývajúcich z čl. 4, čl. 6 a čl. 13 Základných princípov CMP. Tak okresný súd ako aj jeho nadriadený krajský súd pri zisťovaní skutočného stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), náležitým spôsobom zistili skutočný stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodli tak, že ich skutkové a právne závery nemožno považovať za svojvoľné, neudržateľné, ani prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z tohto hľadiska preto nemožno postupu súdov nižších inštancií nič vytknúť a námietky starého otca maloletého preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

26. Dovolateľ ďalej formálne vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

26.1. Dovolací súd zdôrazňuje, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, resp. uvedením právneho posúdenia, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia.

26.2. V preskúmvanej veci však dovolateľ nevymedzil označený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) tohto právneho predpisu. Dovolateľ totiž v danom prípade ani len nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku v zmysle predmetného ustanovenia a nevymedzil právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

26.3. Dovolací súd preto nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný, či odvolací súd. Dovolací súd je v súlade s dispozičnou zásadou viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), vrátane ich obsahového i rozsahového vymedzenia, a z iných, než dovolateľom uplatnených dôvodov, napadnuté rozhodnutie preskúmať nemôže. Preto ak dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP, tak ako sa to stalo aj v prejednávanej veci, tento nedostatok má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

26.4. Na okraj veci dovolací súd v predmetnej veci si dovoľí konštatovať, že základným právom dieťaťa

je žiť v bezpečnom a harmonickom prostredí a byť v starostlivosti svojich rodičov, ktorých zodpovednosť, práva a povinnosti je súd povinný rešpektovať. Maloleté dieťa má právo na zachovanie rodinných väzkov a nesmie byť vystavené svojvoľnému zasahovaniu do svojho súkromného života, do života svojej rodiny, či domova. Rodičia majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa a základným zmyslom ich starostlivosti musí byť pritom záujem dieťaťa; rodičia majú právo usmerňovať dieťa pri výchove a súd je povinný toto ich právo (a zároveň povinnosť) uznávať a rešpektovať (z Dohovoru o právach dieťaťa čl. 3, 5, 8, 14, 16, 18 a 29). Sú to práve rodičia, ktorí majú rodičovskú zodpovednosť v plnom rozsahu, zodpovedajú za vývoj a výchovu dieťaťa a práve právo rodičov vykonávať starostlivosť o dieťa a vychovávať ho je ústavne chránené (čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Rodičia sú teda oprávnení, ale zároveň aj povinní vytvárať dieťaťu zdravé výchovné prostredie, sami zodpovedajú za vhodnosť použitia výchovných metód ako aj to, s kým dieťa prichádza do styku a kto ho ovplyvňuje. Ochranou dieťaťa je nutné v takomto prípade rozumieť aj ochranu harmonického prostredia, v ktorom vyrastá. Pri stanovení stretávania maloletého dieťaťa s ďalšími príbuznými je treba starostlivo zvážiť najlepší záujem dieťaťa, ktorý môže byť oslabený, okrem iného aj z dôvodu existencie napätia, konfliktu či vyhrotených vzťahov medzi rodičmi dieťaťa a ďalšími príbuznými, o ktorých stretávaníach je rozhodované. Základným kritériom pri stanovení styku dieťaťa s ďalšími príbuznými je najlepší záujem dieťaťa a i v dôvodovej správe k Dohovoru o styku s deťmi sa uvádza, že pokiaľ styk so širším príbuzenstvom vedie k rodinnému napätiu, nemusí byť už styk v najlepšom záujme dieťaťa. Bolo tomu aj v predmetnom prípade, keď bolo preukázané, že vzťahy medzi rodičmi maloletého a starým otcom maloletého dieťaťa sú napäté, starý otec nerešpektuje názory rodičov na výchovu dieťaťa, dokonca tieto názory podceňuje, medzi nimi prebiehajú spory, aktivity vo vzťahu k maloletému mal dokonca vyvíjať násilným spôsobom, z týchto dôvodov súdy rozhodli, že stretávanie sa maloletého s jeho starým otcom, nebude v jeho najlepšom záujme. Tiež dovolací súd zdôrazňuje, že právo styku svedčiace ďalším príbuzným dieťaťa nie je na rovnakej úrovni ako právo styku rodičov a tiež pri stanovení styku príbuzných s dieťaťom by mal byť vzatý do úvahy názor rodičov. (pozri napr. aj rozhodnutie Ústavného súdu ČR I. ÚS 1081/20 z 30. augusta 2021). Najvyšší súd tiež uvádza, že vyššie uvedené závery by nemali byť vnímané ako „vítazstvo“ rodičov či „prehra“ starého otca. Najvyšší súd pripomína, že rozhodnutia všeobecných súdov o úprave práv a povinností k maloletým deťom nemajú povahu rozhodnutí „absolútne konečných“, a teda nezmeniteľných, ako vyplýva i z ustanovenia § 26 Zákona o rodine, ktorý zmenu rozhodnutia podmieňuje „zmenou pomerov“. Uvedené platí tým skôr, pokiaľ súdy svoje rozhodnutia zakladajú na okolnostiach, zmena ktorých je v budúcnosti predvídateľná či aspoň reálne možná. Urovnanie konfliktných vzťahov medzi rodičmi maloletého so starým otcom, snaha o nájdenie spoločného konsenzu nad spôsobom komunikácie medzi nimi (aj keď to vždy nie je možné z rôznych dôvodov) bude prvoradá a prioritná do budúcnosti, a bude aj v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

27. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 451 ods. 3 CSP tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.